

LO GERONÉS

Periodich Catalanista d' avisos y noticies

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

GERONA. . . . . 1'50 pessetes trimestre
FORA. . . . . 2 id. id.
ESTRANGER. . . . . 3 francs id.
Número solt 10 céntims.

Redacció y Administració

PLASSA INDEPENDENCIA, 16

ANUNCIS Y COMUNICATS

PREUS CONVENCIONALS

De tots los llibres, folletos, etc., que 's remetin a la Redacció, se 'n donará compte en lo periódic.

ANY XV

DIUMENGE 9 DE FEBRER DE 1908

Núm. 667

NOSTRE PROGRAMA: May lo catalanisme ha treballat a l'ombra pera arribar a la realització dels seus ideals. Defensor dels principis honrats que sustenta, ben clara y a la llum del sol los va exposar a la Reyna Regent d' Espanya en sa vinguda a Barcelona y ben clares y concretament los va donar al país en l' Assamblea de Manresa del 1894.—Com allavors diguerem, entenem avuy que han de quedar a càrrec del poder central de l' Estat espanyol les relacions internacionals, l' exercit de mar y terra, les relacions econòmiques d' Espanya ab los demés països, la construcció d' obres públiques de caràcter general, la resolució de totes les questions y conflictes internacionals y la formació del pressupost anyal de gastos, al que

deuran contribuir les regions a proporció de sa riquesa; o ab le organizació corresponent y adequada.—Pero entenem que correspon al Poder regional lo régimen intern de Catalunya y que ha de constituirse aquesta mantenint lo temperament expansiu de sa legislació y segons ses necessitats y son modo de esser.

En conseqüència, volem la llengua catalana ab caràcter oficial y que sien catalans tots los que a Catalunya desempey nin càrrecs públics: volem Corts catalanes no sols per estatuir nostre dret y lleys civils, sino tot quant se refereixi a l' organizació interior de nostra terra: volem que catalans sien los jutges y magistrats, y que dintre de Catalunya s' hi fallin a til-

tima instancia 's plets y causes: volem ser árbitres de nostre administració fixant ab entera llibertat contribucions i impostos y volem, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació de l' exercit espanyol per medi de voluntaris o diners, suprimint en absolut quintas y lleves en massa y establint que la reserva regional forsosa presti servey tan sols dintre de Catalunya.—Aquest es nostre Catalanisme dintre d' Espanya; aquest es el nostre regionalisme dins de Catalunya. Aixó es lo que volem, per aixó anem, a n' axó arribarem a no trigar gayre.—(Del Manifest de la *Unió Catalanista* del dia 16 de Maig del 1897.)

«Lo Geronés»

DAVANT ELS TRIBUNALS

Passant per la Lley de Jurisdiccions—Sentencia absolutoria

Com ja diguerem en el anterior nombre, el dissapte avant-passat, **LO GERONÉS**, per medi de son Director accidental, s' asentá en el banch dels acusats, y d' ell com no podia menys d' esperar-se ne sorti absolt lliurement, resplandint la llum de la justícia.

El judici despertá gran interés, per esser, el primer cas de l' aplicació a l' Audiencia de Gerona, de la tant tristement renomada Lley de jurisdiccions.

La Sala estava formada per lo Sr. Renart, president y 'ls magistrats senyors Zamora y Astray. El Ministeri públich lo representava el fiscal Sr. Reñaga. Y actuava de defensor, per ausencia del lletrat Sr. Franquesa, el nostre company D. Joan Viñas, representant al inculpat et procurador D. Joaquim Ordeig.

Se tractava com saben nostres llegidors, d' un article reproduhit de *L' Apat* de Sant Sadurni, y publicat per altres periódichs y no denunciat mes que a Gerona. El Fiscal sostingué la culpabilitat del Sr. Fabrellas ab un eloqüent discurs.

El Sr. Viñas en un brillant informe sostingué que l' article no era delictuós defensant l' absolució del inculpat. En síntesis vingué a dir lo següent:

Comensá manifestant la seva confiança en que el bon criteri y la benevolensa dels senyors de la Sala suplirian la seva falta de preparació, donchs l' ausencia del Sr. Franquesa l' obligava a encarregar-se s'optadament de la defensa.

Invocá la serenitat, que tots necessitaven; el Tribunal representant d' una Lley de recels y suspicacies (la de jurisdiccions), y ell que se trobava en comunitat d' idees ab el processat y que s' enorgullia d' haver contribuhit a la fundació del periódich hont vegé la llum l' article, d' haver inscrit el seu nom ja en el antich Centre Catalá de Barcelona.

Feu l' historia de lo ocorregut ab l' article denunciat, publicat quinze dies avans en un pe-

riódich, y quinze dies després en un altre sense cridar la atenció de les fiscalies. Aualisá eis seus parra's demostrant la no existencia de delictes en ells. Interpretá, fundantse en l' autoritat del dictionari de la Academia Espanyola y ab la de Cervantes en el Quixot, el sentit de la Patria. Posá de manifest, glosant les paraules del article, la trascendencia del empleu de la llengua castellana en els periódichs, y la necessitat de donar la instrucció al poble en la llengua que aquest parla habitualment.

Anant més lluny encare, entrá en demostrar la inverossimilitut de trobar en la intenció del processat, del periódich, ni del grupu que aquet representá, injurias a Espanya, precisament en la seva gloriosa literatura; citá 'l fet de que 'l senyor Fabrellas dirigí ja fa més de vinticinch anys un setmanari catalá, manifestant ja llavors el seu criteri d' are, apesar de lo que no fa molt temps, publicá en castellá una obra que per el seu caràcter era especialment dedicada als visitants d' aquesta ciutat; remarcá el nombre extraordinari del **GERONÉS** dedicat en 1906 al centenari Quixot, y el missatge dirigit en recent ocasió als intel·lectuals catalans per els intel·lectuals madrilenys, deduhint d' abdós fets el respecte y amor manifestat per els catalanistes a la literatura castellana. Afirmás com a conseqüència de tot aixó la perfecta licitud de l' article y l' inculpabilitat del processat que n' en fets ni en intencions havia sigut autor dels ultratjes que se l' hi atribuían.

Feu notar al Tribunal la circumstancia de no haber tingut de parlar en tot el seu informe de materia propiament jurídica, conseqüència, digué, del caràcter de la lley de jurisdiccions que porta als Tribunals lo que seria mellor per tractat en el miting y en el parlament.

Exhortá als magistrats a inspirar el seu fallo en el patriotisme que aquesta lley ha volgut del patriotisme materia de dret. Digué que hi ha a Espanya dos menes de patriotisme, un que profes-

san la immensa majoria dels catalans, aixis com la del espanyols de les demés regions encare que petser no tant conscienciament, el concebeix la unitat del Estat simbolisada en l' abús de dos germans, y un altre que professa una exigua y cridanera minoria que simbolisa aquesta unitat en el cercle de ferro ab que 'l boter junta a cops de marteles les dogues.

Inspireuvos en el primer patrimonisme, en el veritable—digué—estranyent els brassos que aquí tenim els nostres pera rebrels, però trayeu la tirania del cercle. Y acabá demanant la absolució del processat.

L' eloqüent informe qu' acabem d' estraetar fou molt elogiat y favorablement comentat per el públich que assistí a la vista; compost en sa major part de curials y gent de carrera, essent nostre company Sr. Viñas felicitudissim per sa notable oració forense.

Ab arreglo a lo demanat per la defensa, la Sala en son dia, ha dictat sentencia, absolguent lliurement a D. Joaquim Fabrellas ab els demés pronunciaments.

Coralment felicitem a nostre amic En Joaquim Fabrellas per l' absolució, y a son defensor En Joan Viñas, per l' éxit obtingut, celebrant que una vegada més hagi brillat el sol de la justícia. Que aquesta resti satisfeta.

LO CENTENARI A GERONA

Aquí se commemorá la data de la diada ab els actes que ja s' havian anunciat prèviament.

A la vigilia en el local del Centre Catalanista, nostre company l' advocat D. Joan B. Torrella doná una conferencia sobre la Cronica del gran Monarca catalá, estudiant primer la historia externa de la obra, y després sa estructura intima considerantla dividida en quatre parts. Examina els tochs personals y caràcter autobiográfich de sos

capitols esmentant lleugerament sas relacions ab el llenguatge, les intimitats personals del Conqueridor respecte á sa situació en varis episodis, analisa l'apreciació sobre 'ls fets, 'ls personatjes y les gents que 'l rodejavan ó ab qui tractava, plena d'atinats judicis presentantlo com á narrador (en les batalles, fets d'armes y conquestes) y com á escriptor y poeta (en varis incidents), acabant ab algunes consideracions sobre l'autenticitat de la Crónica y judicis que ha merescut d'eminentes estrangers. Sigué molt aplaudit.

Pel matí del dia de la Candelera se repartiren a Cala Ciutat uns docents bonos en metálich als pobres de la ciutat, essent la fatxada engalanada ab els domassos als balcons y onejant la bandera, y por la tarde se ballaren sardanes á la Plassa de la Constitució que fou bastant animada y concorreguda, malgrat al fort tramortanal que bufava. L'orquestra-cobla den Vila (Vidal) d'aquesta ciutat executá sis sardanes de son escullit repertori.

A la nit en el «Centre Catalauista» molt ben adornat ab banderes, gallarets, escents y plantes flors tingué lloch el ápat quo s' havia organísat. S' assentaren á la taula, excellentment disposada una tre tona de comensals, pronunciantse eloqüents brindis. El menú fou molt ben servit per el simpátich Pepet del Restaurant (Perich). Durant l'acte se tiraren varies instantánias al magnesium.

Després el soci En Joaquim de Quintana llegí una acabada biografia de D. Jaume I, en la que sintetisá la vida y actes del gran Rey de la nostra nissaga, fent destacar la sua hermosa y noble figura de guerrer y conquistador. Fou rebuda ab grans aplaudiments de mans de tots els concurrents al acte, que acabá á més de la mitja nit.

Dilluns á las deu, com á conclusió dels actes commemoratius, se celebrá una vetllada literaria-musical en el «Centre Catalanista». Se llegiren treballs y composicions de Alemar, Riera y Bertran, Botet y Sisó, Gispert, Palol, Torroella, Girbal y altres, prenenthi part els socis senyors Roca y Jordá, Canony, Capella, Murtra, Grahit y Tarrats, ab eloquents parlaments dels senyors Bosch, Solá, Viñas y Torroella qui nos desitjá á tots els presents y llegí el Missatge enviat á Montpeller que 's publica en aquet nombre. El Sr. Colomer executarà al piano triades pessas, alguna d'original, y acompanyá al Sr. Bielsa en cançons catalanes del mestre Alsó. Clogué tant simpática festa en la que abundaren els aplaudiments, el cant dels Segadors, que acompanyats al piano foren ovacionats y corejats ab el major entusiasme, fent vots tots els qui assistiren, pera que no fos aquell l'últim acte que á Gerona se celebrés en commemoració del gloriós Centenari, quin avuy s' ha comensat.

Notes

Comptes Municipals.—«Resultat: Que l'actual Ajuntament amb els dos anys del seu exercici ha pagat del deute anterior 67,535'77 pesetes.»

(De la sessió del 13 de Janer segons extracte publicat en nostre periódich.)

Avxó es en el Ajuntament de la vila de Badalona. Que ningú es cragués que ha succehit en el de Gerona.

SETMANALS

EL PARALEL DE GIRONA

Poc a poc va convertintse la plassa de Sant Agustí en una sucursal del Paralel de Barcelona, especialment els dies festius y diumenges, sinó que aquí no 's registren els fets que en aquell passen degut al cosmopolitisme.

Aquí tots som uns y sempre 'ls mateixos. Avans venien un cop a l'any alguna que altra barraca de micos y mones o figures de cera y de caballets, iirs, xurros y demés, tant

sols per les grans diades de les fires de Sant Narcís. Ara es tot al revés. Va comensar a plantarse un barracón ab cinematógraf, sense orga, perquè..... no fes mal de cap als veíns (deya 'l seu propietari) y havent perdut posteriorment aquest escrípul, adquiri una gran orga que, a més de tenir la propietat de fer mal de cap, fa encrispar els nervis ab les pessas invariables del seu raquític repertori, tocades sense 'l compás corresponent.

Després veient l'américa chica del negoci, s' implantá ab molt bombo y platets pels qui sempre 'ls toquen aquets instruments, el Saló Gerió ab un home que baladreja-pagat, es clar,—pregonant y requerint als manant a que gastin el ral.

Dues o tres barraques de bunyols, que encensen la plassa ab el tuf de l'oli mal olorós, serveixen continuament la seva producció. En un recó de plassa se representen, gratis, vistes de llinterna pera engrescar als badoes que fan taparada; per si de festa una dona jova, rera una taula arrimada a les escales del pont, se veu enronhada de mainada que migra pels matonets y petits flams.

Y la gent formigueja per la sucursal del Paralel.

ANÓNIM.

NOTICIES

Demá se representarán en el «O feó Gironí», l's següents obres: *El compte de Montferrat* y *La nit de Totsants* á l' hora y preus de costum.

Els treballs que publicuem en la tercera plana, alguns ja compostes, foren retirats del nombre extraordinari pasat, per excés d' original.

De nostre extraordinari se han ocupat casi tots els confreres locals y gran part de la premsa de Catalunya. Regracíem á tots las frasses d'elogi que 'ns dedican, ja que enteném hem fet ben poch per lo que 's mereix la memoria del Conqueridor.

Aprofitém l'ocasió pera agrahir publicament el concurs que 'ns han prestat pera l' confecció del Homenatge de LO GERONÉS á tots els colaboradors y artistes que han honrat les nostres planes, demanantlos sols dispensa per alguns errors que sortiren en la precipitació que 's degué fer el tiratge pera que pogués e xir el mateix dia del Centenari.

Per oblit involuntari 's deixá de consignar en el nombre anterior que 'ls dos gravats ultims se deuen al malaguanyat artista geroní En Lluís Perich que tant prematurament baixá á la tomba, quan tants valiosos fruyts podían esperarse de son talent.

Dimars que vé, aniversari de la fundació del «Centre Catalanista» tindrà lloch una vetllada íntima en el loca social y varis socis, com ja tenen de costum, el celebrarán ab un ápat.

El dia cinch corrent en l'esglesia de S. Feliu tingueren lloch el funerals de D.ª Adelaida Verdalo, esposa que fou de nostre bon amich y suscriptor En Agustí Gallos-tra.

El dilluns dia 17 dels corrents, nostre company l'advocat D. Joan Viñas, á las 10 del vespre donará una conferencia sobre 'l següent tema «D' Aribau á la Solitaritat—Historia interna del Catalanisme».

De *La Veu de Catalunya* retallém lo següent:

«El tenor senyor Famadas, que cantá el «airoso» de «Pagliacci» y la romansa del tercer acte de la «Tosca» fou qui s' emportá 'ls aplausos de la tarda, havent de repetir les dúes peces pera acallar els picaments de mans de l' auditori. El senyor Famadas es tot un artista que diu y fa viure lo que canta.»

Felicitem á nostre paísá desitjantli nous triomfs y llorers en sa carrera d' artista.

«En son recent viatge á Madrid, l' Arcalde Sr. Sanllehy, invitat per don Pou Bosch, catalá que resideixen la Cort, visitá las valiosas coleccions qu' aquet posseeix cuadros de Murillo, Goya, Moro, Wan Dik y altres, de retablos antichs de molt mérit y pergamins im ortants. Després d' efectuada la visita, el senyor Bosch llegí al senyor Sanllehy una cláusula de sa testament per la qual lega á sa mort al Museu de Bells Arts de Barcelona ditas coleccions y deixa 50.000 pesetas pera sa instalació, ab la sola condició de que se pestini á aquelles coleccions una sala que porti el nom del d' nant y existeixi durant vinticinch anys, transcurits els quals, la Junta de Museus podrá distribuí las obres en la forma que tingui per convenient.

El senyor Sanllehy al va felicitá per haver reunit obres de tanta valía y li doná las gracias en nom de la ciutat».

Lo Geronés se ven en los següent t

punts: Kiosco SANS, Rambla de Canaletas
Barcelona.—Kiosco MARULL y Llibr

CENTRO BARCELONÉS-Quintas

Autorizado por la ley de 30 de Junio de 1887

Oficinas: Carmen, 42 1.º, BARCELONA

Esta antigua asociación participa á las familias interesadas en la próxima quinta, que acaba de entregar al Gobierno, para las redenciones de sus socios soldados del último reemplazo ó sorteo de 1907, más de

Medio millón de pesetas

cantidad que demuestra el gran número de asociados á este Centro y la ilimitada confianza que las familias le dispensan. Como en todas las quintas, los mozos que se asocian para 1908 pueden depositar los capitales en el mismo pueblo de su residencia ó donde quieran, y puestos de acuerdo con algun depositario, *no tendrán necesidad de desembolsar el dinero hasta últimos de 1908.*

Hasta por **500 pesetas** pueden suscribirse en este Centro, pero dados los cupos que se piden, aconsejamos á las familias que lo hagan por 750 que es la cantidad única que han debido pagar siempre todos nuestros asociados, quedando garantida la responsabilidad de los excedentes de cupo por seis años. Facilitamos los nombres y domicilios de *todos los socios soldados* redimidos por este Centro, para dar á las familias pruebas verdaderas del comportamiento é importancia de esta asociación. No se fijen los padres en lo que prometen hacer las asociaciones. *Exijan datos de lo que se ha hecho en otras quintas é informes directos de los interesados.* Esta es la única garantía.

Para informes y suscripciones, dirigirse á nuestro Delegado en Gerona,

D. FRANCISCO DE P. VILA, Calle de las Huertas, n.º 18, 2.º 2.º

COMPLEMENT

AL NÚMERO DE CENTENARI

LA GRAN FIGURA

Es la figura del alt Rey en Jaume I Conqueridor una de les mes complertes de la Historia, enquibida providencialment per aquells vols del segle 13 que tantes ne va produir en tots els rams de la gloria humana. El seu nom se barreja dignament ab els d' en Ferrán 3er de Castella, Lluís de Fransa, Dante y Sto. Tomás, contribuint á fer d' aquella época la mes culminant de la civilitació cristiana. En aquella s pot dir que s' arrodoniren les nacionalitats sortides d' entre les runes del Imperi Romá; el feudalisme hi perdé gran part de sa barbarie; les llengües vulgars obtingueren la categoria d' oficials y el mon europeu, perduda la por al Islamisme que l' havia amenassat de mort, se concentrava pera esclatar desseguida en grans manifestacions d' art, de ciencia, de poesia, en els castells y catedrals, en la Divina Comedia o en la Summa Theológica.

En aquell temps y no en cap altre havia de viure un Rey que fou la encarnació viventa del seu poble y la síntesi de ses qualitats, com passá en molts altres païssos.

La persona de D. Jaume presenta com a primers characters els d' ésser patriarcal y llegendaria. Comensa son regnat, nen encare, lluitant per sa propia llibertat y per la pacificació de la terra; y aquesta conseguida, emprén una creuada que durá tant com sa vida, estenguent les fites de la confederació Catalana-Aragonesa mes preocupada fins a les hores de defensarse y de constituirse que d' expansionarse, si s' exceptuen les provatures que precediren a la aventura desgraciada de Muret.

Als ulls del poble pren D. Jaume aquest caracter serenament lluitador y ell es el guerrer gegant que branda una espasa qu' are ni sospesar podriem, y ab ella a les mans va sempre al davant de les propies hosts mostrantleshi 'l camí de la victoria, segur de sa superioritat, dominant-ho tot com un nou Aquiles a qui ningú resisteix y com ell ingenuo y magnánim.

Pero a mes del d' heroe llegendari y ab superioritat moral sobre d' aquest, te 'l Conqueridor l' aspecte de prudent y savi monarca, compenetrat ab els seus pobles, especialment el catalá qual temperament comprenent y compartint, cerca camp a llur activitat ab les conquestes de Mallorca y Valencia y ab esperit de llibertart fonamentá ab sos Concells y reunions de prohoms les gloriosíssimes Corts Catalanes que son fill organís definitivament fnt ab elles la unió de poble ab sos reys, nascuda del amor y de la dignitat d' abdós y basada en les necessitats y manera d' ésser del primer.

Mes pera que sa obra tingués la recordació especial que mereixia calia qu' ell matex fos son cantor y per axó ens llegá aquella epopeya en prosa en que 'l propi heroe ens acaba de mostrar son anima lleal, valerosa, paternal en vers sos súbdits, sumisa a la Fé sense servilisme, prudenta, imparcial, gens donada a entusiasmes ficticis; sospesant les conseqüencies de ses accions, sense que la reflexió l' hi fes minvar l' ardidesa.

Es en suma la figura de D. Jaume una figura grandiosa; pero fonament humana y catalana. Son realme degué compenetrarse ab ell molt més de lo que ho hauria fet per exemple ab un San Lluís de Fransa qual personalitat si be nobilíssim-

ma, resulta massa ideal pera l' esperit práctic de Catalunya. Es en fi un gran monarca pera son poble.

Tot quant se fassi pera celebrar are son centenari será poc per lo que es y será glorificació del esperit catalá, e historicament parlant será una commemoració de la florida de Catalunya, qu' en temps dels successors d' en Jaume doná els fruits saborosos qu' tots conexém.

Ab tot, si un medi hagués jo de proposar que contribuís a les festes del centenari y tenint present qu' aquest será mes sincer quant mes se imprimexi en l' esperit de la gent el recort de la persona que n' es objecte, jo voldria vulgarisar sa Crónia immortal per tots els medis possibles entre 'ls qu' el principal fora que se 'n fes una edició económica que s' repartís gratis o al preu mes bax possible, ab lo que s' conseguiria que 'l poble conegés ben be al que per antonomasia pot dirse son Rey y tingués en aquelles páginas terces y desprovistes d' artifici un model pera purificar son ánima y sa llengua que sempre van paral·les y qu' avuy están desfigurades y violentades.

FREDERIC M. DE GISPERT

Anals biográfics de Jaume I

- 2 de febrer de 1208.—Neix a la ciutat de Montpel·lier.
- 1214 (abril).—Es conduhit a Narbona.
- 1214.—Es portat per son tutor lo Mestre del Temple al castell de Montsó: hon estigué tres anys.
- 1217.—Se posa davant sos partidaris y combatasos oncles Sanxo y Ferran.
- 1218.—Celebra Corts a Tarragona y Lleyda. (10 agost). Institueix a Barcelona la ordre de la Mercé ó redempció de cautius.
- 1221.—Se casa ab Na Eleonor, filla d' Alfons VIII de Castella.
- 1224.—Va a Monsó pera ajustar als nobles.
- 1227.—Acaba les lluytes de la noblesa.
- 1229 (5 Setembre).—Surt del port de Salou ab l' armada catalana (150 naus) pera la conquesta de Mallorca. (31 de decembre). Entrada a Palma, essent assaltada y saquejada, durant lo seti tres mesos y mitj.
- 1231.—Promulga lo *Fur de Mallorca*.
- 1232 (2 idus abril).—Desde Barcelona Concedeix un privilegi eximint de lleuda, peatge y passatge a Gerona.
- 1235.—Conquesta per medi dels empurdanesos l' illa de Ibissa.
- 1236.—Visita a la ciutat de Gerona.
- 1238 (Setembre).—Comensa lo sits de la ciutat de Valencia ab 1000 cavallers y 60000 infants.
- 1240.—Estada a Gerona.
- 1241.—Visita a la Ciutat de Gerona.
- 1243.—Pragmática de Xativa sobre 'l dret consuetudinari.
- 1247.—Promulga los *Furs de Osca*.
- 1250.—Promulga los *Furs de Valencia*.
- 1251.—Dona la célebre Constitució sobre limitació del dret romá y canónich.
- 1258.—Trectat de Corbeil celebrat entre ell y 'l rey de Fransa Sant Lluís.

MISSATJE

enviat pel Centre Catalanista de Gerona a Montpel·lier

«Honorable Senyor: Aquest «Centre Catalanista de Gerona y sa Comarca» associació patriótica defensora de 'ls ideals y de la causa de la terra, am ocasió del VII centenari de la naixensa del alt y esforsat Rey en Jaume I, en eixa xamosa vila

de Montpel·lier, tramet als montpellerins sa entusiasta salutació, dirigintnos á Vos com á representació espiritual del ánima del vostre poble á qui heu desvetllat am els cants sonors y fervorosos de trovadors y de felibres; y ahora se associa am efusió als actes y festeigs am que á Montpel·lier commemoraréu tant faust aconceixement en aquesta data memorable.

El nostre Batlle, cap de la Municipalitat Geronina, y volgut consoci nostre, en nom y representació de la ciutat germana vostre, com n' es testimoni els vincles de la historia y de la rassa, y 'ls recorts que servéu de la fundació ó estudi de Medicina que 'l bon geroní Bruguera, instituí aci, será també el fidel ressó de nostres sentiments y el portador de aquest missatge que us endressem.

Al aixecar demá la «Coup Santo» cantant les vibrantes estrofes del gran Mistral á las cadencies de 'n Jacquement, estant en comunió á la llohança del Conqueridor, tots els pobles del Mitjdia que no 'ls parteixen pas arbitrarias fronteres dels Estats, ajunteuhi els anhels de aquesta corporació que en esperit y en sentiments está en vosaltres.

Rebéu les amicals salutacions d' els vostres aparellats servidors y devots.

Gerona 1.º Febrer (vigilia del Centenari) de 1908.—Per lo Centre Catalanista de Gerona y sa Comarca.—Lo President.—Joan B. Torroella.—Lo Secretari.—Joan Capella.

A. Mr. Albert Arnavielle felibre de Montpel·lier.

Manuscrits de le Crónica de Jaume I

Dels que s conserven son coneguts els següents:

I.—El de la biblioteca del compte d' Ayamans Paima de Mallorca. Del segle XIV (a y 1830.)

Procedeix de la llibreria de Mossen Guillem de Te rasa. Segons el final d' aquest M. S. tot en pergami va ferlo Joan de Barbastre á Barcelona, per ordre de P. re 'l Ceremoniós.

II.—El de la Biblioteca Real de Madrid. Del segle XV.

Abrassa 114 folis paper a dues columnes y te la signatura 2-F-I, del catalech.

III.—El de la Biblioteca Nacional de Madrid. Del segle XV.

Es procedent de la biblioteca particular del duch de Ossuna. Es en pergami á dues columnes y te 110 folis. Signatura L-81.

IV.—El de la Biblioteca del Escorial. Del segle XV.

Te 68 folis paper, y no més conté part referent á la conquesta de Valencia. Signatura Y-III-5.

V.—Altre de la Biblioteca Nacional de Madrid. Del segle XVII.

Copia exacta del de Joan de Barbastre. Te 149 folis paper. Signatura anterior F. 67 número modern, 893.

VI.—El de la Biblioteca Provincial Universitaria Barcelona. Del segle XIV (1343). Fou fet per Celestí Desterrans per encarrech del Abat de Poblet Pons de Copons. Es en pergami policronat y miniaturs y compreu 201 folis. Dels congu's es el més antich y de mes anomenada. Signatura 21-2-2.

VII.—Altre de la mateixa Biblioteca, Barcelona. del segle XVII (1619.)

Es una copia del anterior feta per Jaume Farrera, per orde de Jaume Ramón Vila. Te 188 folis, y la signatura, 21-2-1.

VIII.—El de la biblioteca particular de En Baldri Carreras. Barcelona. Del segle XVIII.

Copia del M. S. procedent den Farrera. Te 682 planes utils, en paper, sola columna y 8 de prolech sense numeració.

IX.—El del Arxiu de la Corona d' Aragó, Barcelona. Segles XVII y XVIII.

Prové dels Mss. del Convent de la Mercé de Barcelona. Es copia de den Destorreus, encarregada pel P. Ribera. Conte el volum altres copies, y está senyalat ab el n.º 90.

LO GERONÉS

Setmanari autonomista

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

PLASSA DE LA INDEPENDENCIA, 16,
(entressol)

Preus de suscripció

GERONA.	1'50	pessetes	trimestre
FORA.	2	,	
ESTRANGER.	3	francs	

ANUNCIS Y COMUNICATS

PREUS CONVENCIONALS

- Aquí he de encontrar el libro que busco, pues en la colección de MANUALES SOLER que constituye la mejor "Biblioteca útil y social de conocimientos enciclopédicos" y en la que estaheran las más eminentes autoridades, se encuentran temas interesantes lo mismo para el abogado, agricultor, médico, etc. etc., que para el obrero estudioso que desea cultivar su inteligencia en las ARTES, CIENCIAS E INDUSTRIAS. . . . .
DE VENTA EN TODAS LAS LIBRERIAS.
Editor: SUCESORES DE MANUEL SOLER, Apartado 89, BARCELONA

Guía del viatger a Gerona

GERONA.—Capital de provincia.—Audiencia—Jutjat de 1.ª instancia.—Sucursal del Banch d' Espanya.—Institut de 2.ª ensenyansa.—Museo provincial.—Estacions dels ferrocarrils de M. Z. y A., de Amer y de Sant Feliu de Guixols.

Fonda Peninsular (Antigua de Sant Antoni).—Carrer Nou.

Café Norat.—Rambla de la Llibertat.

Encesa y C.^a en Comandita.—Farinera.—Carretera de Barcelona.

E. Barangé y Fills.—Fábrica de sabó a Gerona, Granollers y Barcelona.

J. O. Carbó.—Camisería y confección de roba blanca per senyora.—Plateria 30.—(Quatre cantons).

Salueti y C.^a.—«La Gerundense». Fábrica de paper continuo.

Farmacia Roca (Antigua d' Ametller).—Centre de especialitats nacionals y estrangeras.—Sor antidiferir harantit.—Objectes de goma y aparatos ortopédicos.—Servey permanent.—Plassa del Oli.

Fills de Esteve Garriga.—Magatsem de vins.—Carretera de Barcelona, 29; devant de l'estació de Sant Feliu de Guixols.

Prudenci Xifra.—Magatsem de grans.—Ronda de Ferrán Puig.

Farmacia Murtra.—Rambla de Alvarez 3.

Gómez y Salvador.—Centre comercial administració Ciutadans, 19.—Comissions; Representacions; Compravenda en comissió de cupons de totes classes; Informes y referencias.

La Imperial.—Restaurant de Josep Barris.—Servey esmerat.—Carrer del Carme, 2.

Construccions mecániques y eléctricas.—Societat uniómica (Avans Planas, Flaquer y C.^a).—Especialitat en instalacions eléctricas y turbinas.—Carrer de la Industria.

Peluquería Corominas.—Plassa de la Constitució.

C.^a Anónima de Segurs

A PRIMA FICSA

“AURORA”

ESTABLERTA A BILBAO

EN L' ANY 1900

Capital social 20.000.000 ptes.

Aquesta Companyia ha efectuat los dispositos de garantias que prevé el Real Decret de 25 de Juny de 1905.

DELEGAT A GERONA

Josep Gómez Miria

CIUTADANS, 19

GRAVES CUESTIONES

¿Qué derechos y obligaciones tengo como padre y como consorte?—¿De qué modo deber ordenar mi testamento para que nadie pueda impugnarlo?—¿De qué manera he de contratar para no salir perjudicado?—¿Qué he de hacer para conseguir el pago de una factura, letra ó pagaré?

¿Qué he de hacer en caso de desahucio?—¿Qué he de hacer en caso de tal ó cual incidente del trabajo?—¿Qué responsabilidades puedo exigirle á quien me ha dañado?—¿Cómo se garantizan la propiedad industrial y los inventos?—¿Cuáles son mis derechos políticos como ciudadano, y cómo puedo ejercerlos?

Estas y más de 8.000 otras cuestiones de importancia suma, se resuelven en forma amena é instructiva por medio de supuestas conferencias entre un Abogado y su Cliente, en la BIBLIOTECA JURÍDICO-POPULAR, que los señores Sucesores de “Manuel Soler”, de Barcelona, han publicado, constituyendo una verdadera Biblioteca del ciudadano Español. Pídanse prospectos en todas las librerías de España ó directamente á Barcelona, Apartado correos, 89.

SUCESORES M. SOLER.

Farmacia del Doctor F. Sastre y Marqués

(Sucesor del Doctor Marqués)

Casa premiada en la Exposición Universal de Paris de 1900 — Oberta tota la nit

Hospital 109, y Cadena, 2 --- BARCELONA

VI D'OSTRAS, DEL DR. SASTRE Y MARQUÉS, es el millor dels tónichs coneguts, preferentment recomenat per sa eficacia en la convalescencia de totes les malalties, especialment en la anemia, clorosis, histerisme y en totes les quines se pert la gana.

ESSENCIA FABRÍFUGA, DEL DR. SASTRE Y MARQUÉS. Especific prodigiós, antiséptich pera curar tota classe de febres palúdicas infecciosas, tercianas, cuartanas, eruptivas, pútridas y gran coadjuvant en la prompta resolució de las tifoideas rebelde.

DENTICINA, DEL DR. SASTRE Y MARQUÉS. Es la salvació dels nens en totes les complicacions que orogina la evolució dentaria, calma es irritacions intestinals, favorex la expulsió de la baba y evita los accidentes nerviosos tant freqüents que les més de les vegades acaban ab la vida el infant.

TINTURA PERA 'L CABELL, DEL DR. SASTRE Y MARQUÉS. La millor que s' conex, tenyex el cabell de un negre permanent, inofensiu: son consum es extraordinari per sos bons resultats.

ELIXIR ANTIDIABETIC, DEL DR. SASTRE Y MARQUÉS. D' exit més segur pera curar tan terrible malfia, disminuint sempre sa intensitat, purificant la sanc, tonificant lo sistema nerviós y disminuint ja la albuminuria com també la glucosuria en les diebetis insípides, sa curació se logra ab suma rapidesa.

XAROPS MEDICINALS, DEL DR. SASTRE Y MARQUÉS. Dedicada la antigua Casa del Dr. Marés pra sa preparació y havent conseguit gran crédito ab ells, poden oferir als senyors metjes y al públich el més complert surtit dels mateixos garantisant la exactitut en sa dosificació pur esa.

Dipòsit á Gerona FARMACIA DEL DR. ROCA, Plassa del Oli